

René Martens

commercieel directeur Medux

OP ONTDEKKINGSREIS IN JAPAN: LESSEN VOOR OUDERENZORG

Tijdens een recente reis naar Japan zag ik met eigen ogen hoe men omgaat met de vergrijzende bevolking. In Japan is één op de drie inwoners ouder dan 65 jaar en veel van hen blijven actief werken na hun pensioen. Deze aanpak, waarbij ouderen langer werken om hun vitaliteit en levensstijl te behouden, sluit aan bij de visie op maatschappelijke participatie en preventie die we in Nederland kennen.

Ruim een week in het land van de rijzende zon! In 1994 en 2017 mocht ik ook in Japan zijn. Dit land, met een diepgeworteld respect voor elkaar, groot gevoel voor hiërarchische verhoudingen, vastberadenheid om altijd je best te doen en discussie- en risicomijdend gedrag, heeft mij altijd gefascineerd. De mensen zijn in die 30 jaar weinig veranderd, maar de bevolkingssamenstelling des te meer.

Actieve ouderen

Tijdens mijn recente ontdekkingsreis ontdekte ik hoe Japan omgaat met een sterk verouderde bevolking. Eén op de drie Japanners is ouder dan 65 jaar. De pensioenleeftijd is naar 70 jaar verhoogd en maar liefst 75% van de 65-plussers blijft werken. Natuurlijk gingen de Japanners daar zonder ophef in mee. Senioren willen graag hun levensstijl behouden, blijven liever werken dan rond te moeten komen van hun (karige) pensioen. De Nederlandse termen Rust, Reinheid en Regelmaat passen goed bij deze weg voorwaarts van ouderen. Men blijft daardoor ook sociaal actief en vitaal. Dit sluit nauw aan bij onze visie op maatschappelijke participatie en preventie.

Traditie en innovatie hand in hand

Het bezoek aan multinational Hitachi was indrukwekkend. De vele buigingen en de trots op hun historie waren zeer kenmerkend voor deze Japanse organisatie. De toekomstgerichte openheid maakte het daarmee des te meer bijzonder. De mantra van de oprichter van Hitachi: "Although our lifetime may not span a hundred years, we have concerns of a thousand years" wordt nog steeds herhaald en gecombineerd met de 'backcasting' methode. Hierbij wordt gewerkt vanuit een toekomstdoel, bijvoorbeeld 25 jaar vooruit, waarna er terug wordt gekeken om de stappen te bepalen die nodig zijn om dat doel te bereiken. Daar zijn geweldige innovaties uit voortgekomen!

Dat wilde men graag laten zien. Bij Hitachi kregen we ook de kans om live een test voor Parkinson en dementie te doen. Het idee is om deze ziektes vroegtijdig te ontdekken, nog voordat de symptomen merkbaar zijn. Toen mijn test niet helemaal goed was, werd met de gebruikelijke Japanse beleefdheid uitgelegd dat de software nog in ontwikkeling was. Gelukkig, dat was een opluchting!

"De mensen zijn afgelopen 30 jaar niet veranderd, de populatie des te meer."

Japans onzichtbare kracht voor People en Planet

Waar Silicon Valley het waarschijnlijk gaat winnen op het gebied van consumentgerichte innovaties, richten Japanse bedrijven zoals Hitachi zich meer op lange termijn oplossingen voor maatschappelijke problemen. Denk aan Green Energy & Mobility, Connective Industries en Digital Systems & Services. Deze ontwikkelingen zijn minder zichtbaar, maar van cruciaal belang voor de toekomst van People en Planet. En laat dat - op de achtergrond heel relevant zijn - nou heel goed bij de Japanse mentaliteit passen.

Sociale innovatie: gemeenschappen die zorgen voor elkaar

Er worden ook interessante gemeenschappen ontwikkeld, gedreven door sociale ondernemers die kwetsbare mensen bij elkaar brengen. Voorbeelden hiervan zijn dagopvang, beschermd wonen, of gecombineerd wonen waarbij ouderen samenwonen met mensen met een handicap of met studenten. Dit biedt niet alleen praktische voordelen, maar ook sociale betrokkenheid. Het was inspirerend om te zien hoe deze gemeenschappen floreren en welke impact ze hebben. We beseften dat in Nederland al soortgelijke initiatieven bestaan, maar Japan bevestigt om hier verder op te bouwen.

Het Japanse zorgsysteem: ziekenhuis boven thuiszorg

In Japan speelt de arts een dominante rol binnen het zorgsysteem. Door een risicomijdende houding worden patiënten vaak snel opgenomen in het ziekenhuis. In Japan overlijdt 70% van de mensen in een ziekenhuis, terwijl dit in Nederland slechts 20% is. Langdurige ziekenhuisverblijven van 3 jaar, komt nog steeds voor in Japan. Professionele thuiszorg is in Japan beduidend minder ontwikkeld dan bij ons. Ook de kleine woonruimtes en de sociale druk op kinderen om voor hun ouders te zorgen dragen hier niet aan bij.

Van hier tot Tokyo

Wij kijken naar de Japanners, de Japanners naar ons. Twee landen met tegengestelde culturen, maar met dezelfde uitdaging rond een ouder wordende populatie. De afstand van hier tot Tokyo bleek kleiner dan gedacht. Met respect voor elkaar, de drive om het beste te doen, de moed om discussie aan te gaan en hier en daar risico te nemen, hebben we een cocktail om op te proosten. Een toost op een gezelschap dat de tijd heeft genomen om mogelijkheden in een ander land te ontdekken, de ervaring en passie heeft om de (ouderen)zorg te ontwikkelen en samen oplossingen kan realiseren. ○

“Although our lifetime may not span a hundred years, we have concerns of a thousand years.”